

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Сөвөдэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№9 (6989) 1954 оной ноябриин 13, суббото Сэн 20 мүнгэн.

Москвагай түрүү предприятинуудай үнэтэ үүсхэлые үргэнөөр дэмжэе!

Манай советскэ арад Октябрскэ социалистическэ революциин 37 жэл адарта оёе ажалай амжалта-даар угтажа үнгэргөөд, агүүехэ минимал замаар шэнэ илалта-д тэшэ урагшаа дабшана. Үдэр эхэ бүри үүсхэлтэ ажалай залир-гүй сохисо улам шангадана.

Энэ ороноймнай промышленность жэлэй 10 нара соо гүрэнэйгөө сөбө үлүүлэн дүүргэе. Үнгэрхэн энэл хугасаатай сасуулбал, промышленна продукция үйлдбэрлэ-лэ 12 процент үлүүгээр нэмэхэн ба. 1940 онойхиноо 3 дахин эхэ өрөөрөөр 1954 ондо үйлдбэри-лэхэ юм. Хүндэ промышленнос-ти ба транспортын хүгжэлтэдэхи амжалтанууд хүдэлмэришэн ангиин эн түгэлдэр габьяата ажалайн эн дүн гэшэ.

Мүн Советскэ Союзай хүдөө ажа-лы хүдэлмэрилгэшэд, колхозно та-шад энэ жэлдэ ажалай алдарта таршалга гаргаа. Арад нийтын гүйсэ хайшаагданан—шэнэ ба боро-вор элдүүрилэн ашаглаха гүрэнэй сөб үлүүлэн дүүргэдээ. 17 мил-лиондоо дээшэ гектар шэнэ газар шалгаданан ба энэ газарта тарилга-ны түсб 157 процент дүүргэдхэн ба.

Советскэ Союзай колхозууд болон кооперативуудай 1954 оной ургасаа-наа тушааха гүрэнэй түсб дүүргэ-н тухай КПСС-эй Центральна Ко-митетэй ба СССР-эй Министруудэй сөвөдэй мэдээсэлые манай арал зон-на эхэ баясхалантайгаар угтаба. Энэ хадаа социалистическэ хүдөө-н хайсэ налбаран бадаруулха тушаа-рты, Правительствын түүхэтэ үйлдбэришүүдэй хэрэг дээрээ бө-вүдэгдэжэ байһыс гэшэлэнэ.

Бол жаргалта советскэ арад түрэл коммунистическэ партиингаа хүтэл-эн доро үшөөл шэнэ амжалтануу-е туйлахын түлөө эрмэлзэн орол-до.

Энэниие Москва городой түрүү предприятинуудай үүсхэл гэшэлжэ энэ Владимир Ильичын нэрэмжэ-н Кагановичын нэрэмжэтэ гүрэнэй ша подшпикова, Кировэй нэрэм-жэ «Динамо», Ефремовэй нэрэм-жэ «Красный Пролетарий», «Мос-кель», «Компрессор», «Каучук», «Метростр», Сталиной нэрэмжэтэ автомобильна, «Тизприбор», «Физ-прибор» заводуудай, Щербаковой нэрэмжэтэ комбинатай, «Красный прибор» фабрикын хүдэлмэришэд ажал бүтээсые эрид дээшлүүлэн, ажалой продукция үйлдбэрлэн гар-гаар табан жэлэй даалгабарине шалшалан дүүргэхын түлөө соци-алистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхыс шалшан байна.

Энэ гайхамшагта үүсхэлые манай оной, тэр тоодо мүн Бурят-Мон-голой республикын ажалшад халуу-н дэмжээ зуураа, шэнэ уялга-дые абаба. Заводууд болон фаб-рикуудай хүдэлмэришэд өөлэдын-н арга боломжонуудыс үргэнөөр түгүдэн, үшөө эхэ амжалтануу-е туйлаха байһанаа мэдүүлнэ.

Манай республикын түрүү пред-приятинууд табан жэлэй түсэбыс болзоон урид дүүргэхын түлөө

патриотическа хүдэлөөндэ түрүү эр-гэдэ ябалсаха бүхы арга боломж-той.

Улан-Удын мяха-консервын ком-бинат валовой продукци үйлдбэри-лхэ 10 нарынгаа даалгабарине болзорхоон урид дүүргээн байна. Эндэ колбасна болон консервэ за-водой коллективүүд эршэтэ ажа-лаараа шалгарба.

Мүн Улан-Удын сэмбын фабрика, «Механлит» завод, Кировэй нэрэм-жэтэ олзборилгын артель ба бусад предприятинууд 3-дахи кварталда үйлдбэрлэнгөө түсэбыс дүүргэхэ та-лаар нилээд амжалтануудыс туйла-хан байна.

Гэхэтэй хамта, республикын зарим предприятинууд гүрэнэй түсэ-бүүдыс хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Жэшээн, шэлэй механизированн завод мүнөө болотор гээдэнги пред-приятинуудай тоодо ябаһаар. Тэндэ социалистическэ мүрысөөнэй эмхид-хэхи үүргыс хүсэдөөр хэрэглэжэ ша-данагүй.

Мүн «Забайкалес» комбинатай зарим леспромхозууд үйлдбэрлэн-гөө даалгабарине дүүргэнэгүй, оро-доо хэдэн мянгад кубометр модо дутуу үгэнэ.

Ажахын бүхы налбаринуудта ажа-лай бүтээсыс бүхы хэмжээгээр дээ-шлүүлжэ хадаа арадай ажахын хүг-жэлтын ба советскэ арадай ажана байдалай ургалтын гол, шидэхэхи арга нүхэсэл мүн гэжэ ойлгохо эр-гэтэйбди.

Москвагайхидай үнэтэ үүсхэлые дэмжэн, табатахи табан жэлэй түсэ-быс болзорхоон урид дүүргэхын тү-лөө социалистическэ мүрысөөе саа-шадана, улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шуухала. Колхозууд, МТС-үүд, сов-хозууд ба цехүүд хоорондын мүры-сөөе минн лэ саарһан дээрэ бэшэд байнгүйгөөр, тэрэниие нара бүхэндэ шалгажа, дүнгысн гаргажа байха хэрэгтэй. Социалистическэ мүрысөө-нэй ябаса ханын, аймагай газетэ-нүүдэй хууданануудта үргэнөөр ха-руулагдаха ёһотой. Мүн мүрысөөнэй түрүүшүүлхыс Хүндэлэлэй доскада бэшэхэ, али болохоор урмашуулха, тэдэндэ дамжуулгын Улаан туг ба-риуулха зэргэтэйбди. Мүрысөөндэ гээгдэжэ ябагшад түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргахыс оролдохо шуухала байна.

Партийна, советскэ болон проф-союзна организациинуудай хүтэлбэ-рилгэшэд арадай үүсхэлээр бадаран дэлгэрлэг социалистическэ мүрысөө-нэй гайхамшагта хүсыс хэрэглэн, ажалай бүтээсыс хэлбэршэггүйгөөр дээшлүүлхын ба продукциин шана-рыс хайжаруулхын, мүн үйлдбэри дээрэ ажалай түрүү дүй дүршэлыс нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэхэ ёһотой. Тиигээл хадаа манай мүрысөөн ком-мунизм байгуулгын хүсэтэ зэбсэг бо-ложо үгэхэ байна.

Табатахи табан жэлэй түсэбыс уридшалан дүүргэхын түлөө соци-алистическэ мүрысөөндэ оролсоод советскэ Бурят-Монголой ажалшад-дай шэнэ амжалтануудыс туйлаха байһаниин лабтай.

СССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумдэ

Арадуудай хоорондын эб найрам-дал бэхжүүлхэнэй түлөө» уласхоо-цын Сталинка шангуудай талаар шэлтэй составнаа зарим гэшүү-н гараһантайны дашарамдуулан СССР-эй Верховно Сөвөдэй Прези-диум хилин саанахи ороноудай де-путатическа олонитын, мүн Со-юзай удаадахи түлөөлэгшэ-

дыс Комитетдэ нэмэжэ оруулба: Анна Зегерс—уранзохболшо (Герма-ни), Сахиб Синг Сокхей—эрдэмт-микробиолог, Индин парламентын итадуудай Сөвөдэй гэшүүн, Антонио Банфи—Миланска университетэй профессор (Итали), Александров Григорий Васильевич—кинорежис-сер (СССР).

Бурят-Монголой АССР-тэхи олон үхибүүтэй эхэнүүдтэ „Эхэ-Герой“ гэнэн хүндэтэ нэрээрэг олгогдобо

Ара ба арбаһаа дээшэ үхибүүдыс энэн ба хүмүүжүүлэн эхэнүүдтэ СССР-эй Верховно Сөвөдэй Прези-диум 1954 оной ноябриин 9-нэй жэл үндэлөөр «Эхэ-Герой» гэжэ энэ мүн СССР-эй Верховно Сөвө-дэй Президиумэй грамотыс барюул-гаар «Эхэ-Герой» гэнэн хүндэ-нэрээрэг олгогдобо: 1. Парфентьева Мария Григорьев-

нада—гэрэй эзэн эхэнэртэ, Баунтын аймаг.

2. Поддельская Ульяна Михайлов-нада—1954 оной аймагай Сталиной нэр-рэмжэтэ колхозой гэшүүндэ.

3. Родьева Мария Самойловнада—албахаагшад, Кабанскын аймаг.

4. Устинова Аксинья Мартемья-новнада—гэрэй эзэн эхэнэртэ, Хо-ринин аймаг. (ТАСС).

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Арадай сүүдүүдыс хунгаха хунгуулин округуудай списогыс, мүн хунгуулин округ бүхэндэ хунгагдаха ёһотой арадай заседательнуудай тоос баталха тухай

«РСФСР-эй арадай сүүдүүдыс хунгаха хунгалта тухай Дүримэй» 14, 15-дахы статьянуудай үндэлөөр, Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Сөвөдэй Президиумэй тогтоо-хонь: Арадай сүүдүүдыс хунгаха хунгуулин округуудай доро дурсагданан списогыс, хунгуулин округ бүхэндэ хунгагдаха ёһотой арадай заседа-тельнуудай тоос заалсан баталха.

Аймаг	Хунгуулин округуудай нэрэ	Хунгуулин округой территория
-------	---------------------------	------------------------------

1. Улан-Удэ городой Городской районной 1-дэхи участкай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

75 Хилэнүүдынь: Үдэ мурэнһөө хойшоо Лазо посёлогой зүүн хилээр түмэр харгын лини хүрэтэр, түмэр харгын линие зубшан баруулжаа Восточная үйлсэ хүрэтэр, Восточная үйлсын чётно талаарнь Каландарашвили үйлсэ хүрэтэр, Каландарашвили үйлсын чётно талаарнь Сэлэнгэ мурэн хүрэтэр, Сэлэнгэ мурэнэй эрьсээр үгсэн Үдэ мурэнэй адаг хүрэтэр, мүн Үдэ мурэнэй эрьсээр зубшан Лазо посёлогой зүүн хилэ хүрэтэр.

2. Улан-Удэ городой Городской районной 2-дохи участкай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

75 Хилэнүүдынь: Каландарашвили үйлсэһээ Сэлэнгэ мурэнэй эрьсээр уруудан Дивизионная станцида орохо баруун семафор хүрэтэр, семафор-хоо хойшолоод, удаань городской чертагаар зүүлжээ шэлэй заводой посёлкын зүүн урда хилэ хүрэтэр, шэлэй заводой посёлогой зүүн урда хилэһээ түмэр харгын лини хүрэтэр, түмэр харгын линие зубшан зүүлжээ Восточная үйлсэ хүрэтэр, Восточная үйлсын чётно бэшэ талаарнь Каландарашвили үйлсэ хүрэтэр, Каландарашвили үйлсын чётно бэшэ талаарнь Сэлэнгэ мурэнэй эрье хүрэтэр, Сэлэнгэ мурэнэй, тэршэлэн мурэнһөө баруулаар городской чертагай хоорондох аралнуудай территория дээрэ байһан Сэлэнгын нүгөө эрьсэдэхи бүхы гэр байрануудыс оруулалсан.

3. Улан-Удэ городой Железнодорожно районной 1-дэхи участкай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

75 Хилэнүүдынь: Читинскэ переездһээ түмэр харгын линие зубшан баруун хойшоо шэлэй заводой посёлогой зүүн урда хилэ хүрэтэр, шэлэй заводой посёлогой зүүн урда хилээр городской чертагай хойто хилэ хүрэтэр, городской чертагаар зүүлжээ Товая Шишкова, Лысая гора, Аршан гэжэ посёлогуудыс оруулалсан, ПВЗ-гэй хоёрдохи согородой бай-рын гэрнүүд хүрэтэр, Комсомольско городской баруун хилыс зубшан 3-я Комсомольская үйлсэ хүрэтэр, 3-я Комсомольская, Рылеев үйлсэнүүдэй чётно бэшэ талаарнь Маяков-скийн үйлсэ хүрэтэр, ПВЗ-гэй культу-ра ба амаралтын паркын баруун-урда хүрэтэр зубшан ПВЗ-гэй промплошадкын заха хүрэтэр, мүн тэндэһээ ПВЗ-гэй хүрэнүүдэй хоорондуур сэхэ зүүн урагшаа Читин-скэ переезд хүрэтэр.

4. Улан-Удэ городой Железнодорожно районной 2-дохи участкай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

75 Хилэнүүдынь: Читинскэ переездһээ ПВЗ-гэй промплошадкын баруун-хойто хүрээс зубшан ПВЗ-гэй культура ба амаралтын паркын баруун урда хүрээ хүрэтэр, ПВЗ-гэй культура ба амаралтын паркын баруун урда хүрээс зубшан БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион хүрэтэр, Рылеев, 3-я Комсомольская үйлсэнүүдэй чётно талаарнь зубшаад, мүн тэндэһээ Комсомольско городогой баруун хилээрн зубшан городской чертагай хойто хилэ хүрэтэр, городской чертагаар зүүлжээ ботаническа садай зүүн хилэ хүрэтэр, ботаническа садай зүүн хилыс зубшан 1-я Забол-ничная үйлсэ хүрэтэр, тэндэһээ урагшаа ипподромой зүүн хилээр түмэр харгын лини хүрэтэр, детприёмнигыс оруулалсан, мүн тэндэһээ түмэр харгын линие зубшан баруулжаа Чи-тинскэ переезд хүрэтэр.

5. Улан-Удэ городой Железнодорожно районной 3-дахы участкай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

70 Хилэнүүдынь: Детприёмнигһоо ипподромой зүүн хилээр зубшан 1-я Заболничная үйлсэ хүрэтэр, ботаническа садай зүүн заханаа город-ской чертагай хойто хилэ хүрэтэр, городской чертагай хойто хилээр городской чертагай зүүн хилэ хүрэтэр, городской чертагай зүүн хилээр Үдэ мурэн хүрэтэр, Үдэ мурэнэй хой-то эрьсээр детприёмник хүрэтэр.

6. Улан-Удэ городой Пригородной районной 1-дэхи участкай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

75 Хилэнүүдынь: Үдэ мурэнэй адагһаа Үдэ мурэнэй урда эрьсээр Складская үйлсэ хүрэтэр, Складская үйлсын чётно талаарнь урагшаа железно-дорожно парк хүрэтэр, железно-дорожно паркын зүүн хилээр город-ской чертагай хилэ хүрэтэр, город-ской чертагай хилээр баруулжаа Сэлэнгэ мурэн хүрэтэр, Сэлэнгэ му-рэнэй эрьсээр уруудан Үдэ мурэнэй адаг хүрэтэр.

Аймаг	Хунгуулин округуудай нэрэ	Хунгуулин округой территория
-------	---------------------------	------------------------------

7. Улан-Удэ городой Пригородной районной 2-дохи участкай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

75 Хилэнүүдынь: Складская үйлсэһээ Үдэ мурэнэй урда эрьсээр городской чертагай зүүн хилэ хүрэтэр, город-ской чертагай зүүн хилээр урда хилэ хүрэтэр, городской чертагай урда хилээр железнодорожно парк хүрэтэр, железнодорожно паркын зүүн хилээр Складская үйлсын чётно бэшэ та-лаарнь Үдэ мурэн хүрэтэр, ангай совхозой посёлогыс эндэ харуулал-саха.

8. Городок городой арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

75 Городок город, Баянгольско, Инкур-ска, Холтосонско посёлково Сөвө-дүүд.

9. Бабушкин городой арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

60 Бабушкин город, Ключевка посёлок, мүн Танхойской поселково Совет.

10. Байкало-Кударын аймагай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

75 Байкало-Кударын аймаг.

11. Баргажанай аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

75 Баргажанай аймаг.

12. Баунтын аймагай 1-дэхи участкай арадай сүү-дыс хунгаха хунгуулин округ

70 Амалатска, Багдаринска, Витимкан-ска, Усойско, Усть-Джилдинскэ, мүн Федоровско сельскэ Сөвөдүүд.

13. Баунтын аймагай 2-дохи участкай арадай сүү-дыс хунгаха хунгуулин округ

70 Кедровско, Муйска, Уакитска, мүн Циликанска сельскэ Сөвөдүүд.

14. Бичурын аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

75 Бичурын аймаг.

15. Зэдын аймагай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

70 Зэдын аймаг.

16. Яруунын аймагай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

70 Яруунын аймаг.

17. Заиграйн аймагай 1-дэхи участкай арадай сүү-дыс хунгаха хунгуулин округ

75 Верхне-Илькинскэ, Горхонско, Заиг-раевска, Илькинскэ, Ново-Брянска, Старо-Брянска сельскэ Сөвөдүүд, мүн Доодо-Илькинскэ сомоной Совет.

18. Заиграйн аймагай 2-дохи участкай арадай сүү-дыс хунгаха хунгуулин округ

70 Верхне-Талецкэ, Үнэгэтэйскэ, Усть-Курбинска сельскэ Сөвөдүүд, Ача-гатска, Добатуйска, Нижне-Кур-бинска сомоной Сөвөдүүд, мүн Оно-хойн поселково Совет.

19. Закаменай аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

75 Закаменай аймаг.

20. Иволгын аймагай арадай сүүдыс хунгаха хунгуулин округ

70 Иволгын аймаг.

21. Кабанскын аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

75 Кабанскын аймаг.

22. Хэжэнгын аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

70 Хэжэнгын аймаг.

23. Кударын аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

70 Кударын аймаг.

24. Курумканай аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

75 Курумканай аймаг.

25. Кяхтын аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

70 Кяхтын аймаг.

26. Мухаршэбэрэй аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

70 Мухаршэбэрэй аймаг.

27. Ахын аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

60 Ахын аймаг.

28. Прибайкальска аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

75 Прибайкальска аймаг

29. Хойто-Байгалай аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

70 Хойто-Байгалай аймаг

30. Сэлэнгын аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

75 Сэлэнгын аймаг.

31. Тарбагатайн аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

70 Тарбагатайн аймаг.

32. Торин аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

70 Торин аймаг.

33. Түнхэнэй аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

75 Түнхэнэй аймаг

34. Хорин аймагай ара-дай сүүдыс хунгаха хун-гуулин округ

75 Хорин аймаг.

БМАССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. ЛОБСАНОВ
БМАССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ

Улан-Удэ город, Сөвөдүүдэй Байшан
1954 оной ноябриин 11.

Хүн зоной дунда научно-атеистическэ пропаганда ябуулгада гараһан алдуунууд тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол

Коммунистическэ парти өөрынгөө программатай зохиолдуулан, үргэн шитэ ажалшадай ушар ёһо мэдэлгис ходоодоо дэшилүүлдэ, тэдэниэ шажанай мухар хүзэгүүдхэ дадуулаһар сүлөөлхэ хэрэгтэ зориулагданан материалистическэ үзэл бодолой научно-гэгээрэлэй пропагандыэ ябуулна. Гэхэ зуура хүзэгтэй хүнүүдэй нанал сэдхэлыэ доромжолжо огто болохогүй гэжэ парти ходоодоо тоолодог байгаа.

Хүн зоной дунда научно-атеистическэ пропаганда ябуулгада һүүдэй үедэ хэдэн газарнуудта бүдүүлг алдуунууд гаргагдан гэжэ гэршэлһэн баримтанууд КПСС-эй ЦК-да бии байна.

Естественно-научна эрдэм дэлгэрүүлхэ, шажантай идэйн тэмсэл хэхэ талаар саг үргэлжын өрөлдосотой хүдэлмэри ябуулхын орондо шажанай мүргэл эрхилжэ байһан шажанда алба хэгшэдтэ болон хүзэгтэндэ эсэргүү доромжололго зарим центральна ба нотагай газетэй нүүдтэ, мүн зарим лекторнууд болон элдхэлшэдэй үгнүүд дотор үзэгдэнэ. Шажанда алба хэдэг, хүзэгтэй зарим хүнүүдэе политическэ найдабаригүй хүнүүд гэшнэ гэжэ ямаршье үндэнэ баримтагүйгөөр хэблээй хуудһануудта, пропагандистнуудай үгнүүд соо харуулдаг ушарнууд бии. Хэдэн хэдэн районунда нотагай организационууд болон зарим нэгэн хүнүүдэй зүгһөө шажанай нэгдэлүүд ба бүлэгүүдэй ажал-ябуулгада захирха ёһоор хамаархаха, мүн шажанда алба хэгшэдтэ шэрүүнээр хандаха ушарнууд үзэгдэнэ.

Шажанда эсэргүү пропаганда хэхэдэ гараһан нимэрхүү алдуунууд хадаа шажан ба хүзэгтэн тушаа Коммунистическэ партини программа болон политикатай үндэһөөрөө зохиолдоогүй, хүзэгтэнэй нанал сэдхэлыэ доромжололго ябадал гаргахгүй гэшн партини олон заабари эбдэлһэн ябадал болоно.

Научно-атеистическэ пропаганда хэрэгтэ үдэр бүри хүтэлбэрлхэ ябадалһаа олон партина организационуудай зайсаһан, пропагандистка кадрнуудыэ наринаар шэлэн олохо тушаа анхарал оролдоого гаргадаггүй байһыэ КПСС-эй ЦК буруу гэжэ тоолоно. Хэблэлдэ бэшхэхэ, лекцинууд болон элдхэлшүүдэ хэхэ ябадалда наука болон атеистическэ пропагандин асуудалнуудтай талаар юумэ мэдэхгүй хүнүүд, тинхэдэ заримдаа мүн шажанда алба хэгшэд тухай хошон үгнүүд болон бичинүүдэ лэ гол түлэб мэдэхэ халтурцинууд өсөн бэшхэ ушарта хабаадуулагдадаг байна. Статянуудай авторнуудыэ, лекторнуудыэ, элдхэлшэдыэ шэлэн ололдого нимэ харюусалгагүйгөөр хандаха ба научно-атеистическэ пропагандыэ зүбөөр залан удагдалгын хойноһоо партина организационуудай зүгһөө зохино хиналтын табигдадаггүй байһан ушар хадаа хүн зоной дунда ябуулагдажа байгаа хүмүүдүлгын, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ехэ хохилдо ушаруулна.

КПСС-эй ЦК ингэжэ тогтооно: Атеистическэ пропаганда хэхэдэ гараһан алдуунуудыэ эрид зайсуулаха гэжэ хүзэгтэнэй ба шажанда алба хэгшэдэй нанал сэдхэлыэ ямаршье доромжололгогүй, мүн церковин ажал-ябуулгада захирха ёһоор хамаархаха ябадалыэ саанаалаа огто гаргахгүй гэжэ КПСС-эй обкомунууд, райкомунууд, союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нууд болон бүхи партина организационуудыэ уялгалха. Церковь, шажанда алба хэгшэд, хүзэгтэй гражданинууд тушаа доромжолол гаргалга хадаа научно-атеистическэ пропаганда ябуулагдахы партини ба гүрэнэй хараа шугамтай зохиолдоогүй, нэнхэл бодолой сүлөөс советскэ гражданинуудта олоһон СССР-эй Конституцида харһа байна гэжэ хараадаа абаха шуалта.

Ажабайдалтай социально-экономическа условиудай эсээр хубилһанай, мүлжигнэ ангиунуудай усдахагдаһанай, СССР дотор социализмын илаһанай ашаар, наукин амжалтатайгаар хүжэлһэнэй, оройной культурын хэмжээнэй нинтэ ургалтын ашаар Советскэ Союзай хүн зоной олонхын шажанай үлгэлдэлүүдхэй үни хада хахасаа; ажалшадай ушар ёһо мэдэлгэ хэмжээлшэгүйгөөр ургаа. Гэхэтэй хамта, оройной ажабайдалда эдхэбхитэйгээр хабаадаха, Эхэ оройнойгоо үмэнхнн гражданска үүрэгтэ үнэн сэхээр дүүргэхэ зуураа, шажанай элдэб һүзэг бэшэрэлэй үлгэлдэлүүдхэй хахасаагүй гражданинуудтай бии байһан ябадалыэ хараадаа албангүй байжа болохогүй. Элдэ хүзэгтэй хүнүүдтэ хайхарамжатай анхаралтайгаар хандахы парти ходоодо эрилдэг байгаа, саанаадыны эрнхэ байна. Шажанда этнэгдэг дээрһэнэй али нэгэн советскэ гражданинуудыэ политическэ һэжгэлдэлд оруулаха гэшн тэнгэ ба хоротой ябадал болоно. Хүзэгтэнэй дунда научно-атеистическэ пропаганда шадамараар, хүзэгтэйгөөр, тэсэмгэйгээр ябуулга, шажанай мандаа төөрлөгшөө эсэсэй эсэстэ сүлөөрхэ ябадалыэ тэдэнэртэ туһалха байна. Харин хүзэгтэндэ ба шажанда алба хэгшэдтэ эсэргүү али бүхи захирха хэмжээнүүд болон доромжололто ябуулга иматгал хоро хүрэхэ, тэдэнэй шажанай мухар хүзэгтэ хэжүүлхэ, бүри хүсэтэй болгохо байна.

Научно-атеистическэ пропаганда ябуулхандаа социализмын орондохы церковин байдалыэ мүлжэгэлтэ обнестводохи церковин байдалтай алдиджа болохогүй байһан ушарыэ хараадаа абаха хэрэгтэй. Буржуазна обнестводо церковь хадаа ээрхэгнэ ангиунуудай түшэг тулууринь ба зэбсэгын болодог, тэдэ ангиунууд ажалшадыэ бооголшохо зорилгоор церковин хэрхэлдэг. Гэбшынэ, капиталистическэ обнестводо доторшынэ шажанда алба хэдэг зарим хүнүүд политикын хэдэ хэдэн гол асуудалнуудтай талаар ажалшадай хараа бодолой талада нэгжэн орожо болохошье, оролошыэ байна. Тэдэ шажанда алба хэдэг элдэ хүнүүд мүлжэгнэ ангиунуудай интересүүдтэй тааралдаггүй ябуулгынгаа түлөө капиталистическэ оройной церковно болон правительствениа бүлэгүүдэй зүгһөө элдэб харилалгада заагатай ородог.

Хаанта Росси дотор церковь хаанта засагта, помещикууд болон капиталистуудта үнэн сэхээр алба хэлэг, арал зошине хэрэгтэ шагнаар мүлжэгнэ зүбтүүлдэг, ажалшадта эсэргүү тэмсэлдэн мүлжэгнэдыэ дэмжэлэг байгаа. Октябрьска социалистическэ революцини илаһанай һүүлхэнээр, гражданска дайнай жэлүүдтэ, мүн хожомшыэ шажанай олон организационнууд, шажанда алба хэгшэдэй бүлэгүүд Советскэ засагта дайсан

харшаар хандадаг байһаннинь мүн лэ мэдэжэ. Энэнтэй дашрамдуулан шажанда алба хэдэг зарим хүнүүд шажанай ябуулгын түлөө бэшэ, харин советскэ аралай интересүүдтэ эсэргүү зориулагданан, дотоодын контрреволюцида ба уласхоорондын империализмда туһатай, правительстводо харша ажал-ябуулгынгаа түлөө гүрэнэй зүгһөө харюусалгада хабаадуулагдадаг байгаа. Эгээ нимэһэнэ социалистическэ гүрэнэй дайсалта эсэргүү советскэ аралай тэмсэл хадаа советскэ аралта эсэргүү ажал-ябуулга эрхилжэ байһан, церковин хархис түлөөлгөшэдтэ эсэргүү тэмсэлдыэ тоодо оруулалсадаг байгаа. Мүнөө үедэ СССР дотор социализмын илаһанай, мүлжэгнэ ангиунуудай усдахагдаһанай эсэстэ шажанай социална үндэһэннинь таһа-лагданхай, церковин түшэглэжэ байһан база усдахагдаһанхай. Баримтануудай гэршэлжэ байһанай ёһоор, шажанда алба хэгшэдэй олонхын мүнөө Советскэ засагта харша бэшэ хараа бодол баримтална. Иимэһэнэ шажанай мухар хүзэгтэ эсэргүү тэмсэл хадаа шажанай, научнабэшэ үзэл бодолдо эсэргүү научна, материалистическэ үзэл бодолой идеологическа тэмсэл гэшнэ гэжэ мүнөө үедэ харгалда ёһотой.

Шажанда эсэргүү пропаганда гаргагдан алдуунуудыэ заһалга хадаа ажалшадыэ коммунистическээр хүмүүжүүлгын таһаршгүй хубинь болоһон ба үргэн нийтын дунда научна, материалистическэ эрдэм дэлгэрүүлхэ, хүзэгтэй хүнүүдыэ шажанай мухар хүзэгтэй үлгөөлхө сүлөөрүүлхэ зорилготой научно-атеистическэ пропагандыэ хуларуулха ёһогүй.

Гүрэн тушаа абажа харабал, шажан гэшнэ частна хэрэг, тингэдэ церковин гүрэнһөө тусгаарлагдан байхадань, тон үнэн зүб научна үзэл бодолдо — марксизм-ленинизмдэ ба тэрэнэй теоретическэ үндэнэ һуури болоһон диалектическэ материализмда түшэглэдэг Коммунистическэ парти наукада ямаршье хабаагүй идеологи бологшо шажанда хамаархангүйгөөр, нейтральнаар хандажа шадахагүй.

Манай парти хадаа естественнэ, техническэ ба обнествениэ наукануудай хүжэлдэлд бүхи арга хүсөөрөө туһалха ябадалыэ өөрынгөө зайлашгүй уялга гэжэ ходоодо тоолодог байгаа, тоолоношыэ. Имагтал мүнөөнэй түрүү наукин үндэһөөр лэ байгаалини баялигуудыэ бүхи хүн түрэлтэнэй аша туһада бүри хусэд ашаглажа болохо байна. Имагтал наукин үндэһөөр лэ промышленност болон хүдөө ажакын хүжэлдэлд шэнэ ехэ дэбжэлтэ туһалжа, оройной үйлдэбэринн хүсэнүүдыэ саашадань эрхэ хүжөөжэ, ажалай бүтээсыэ дэшилүүлжэ, тэрэнэй ашаар аралай материализма ажана байдалыэ болон культурна хэмжээ нилээд дэшилүүлжэ болохо байна. Энэһэнэй үндэһэнэ Коммунистическэ парти болбол советскэ хүнүүдыэ научна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлнэ, наукада эсэргүү идеологи бологшо шажанай идеологитой идэйн тэмсэл ябуулна. Наука шажан хоёрой хориорлодо тэд олодо байдагынь элитэ. Хэрхөө баримтануудта, научна шэнжэлэлдэлдэ, наринаар шалгагданан, ажабайдалаар баталагданан тобшололнуудта наукин түшэглэдэг байхадань, харин ямаршье шажан библейскэ болон бусад долоогуудта, хубхэй хоохон зүйлүүдтэ имагтал түшэглэдэг байна. Естественнанин ба обнествениэ наукануудай талаар мүнөөнэй научна туйлалтанууд хадаа шажанай хоохон баталамжыэ зингээр буруушаана. Наука хадаа байгаалини ба хүнэй ажабайдал туһаа шажанай, ханаанһаа абаһан зүйлүүдтэй эбсэхэ ёһогүй, тинхэдэ наука шажантай яшье таарахагүй. Наука хадаа байгаалини ба обнественин хүжэлтэн объективнэ хуули ёһонуудыэ улам гүнзэгтэйгөөр ойлгон мэдэрхэдэн хүн түрэлтэндэ туһална, байгаалини хүсэнүүдыэ хүнэй аша туһада зориулаха ябадалда туһална, наука хадаа хүнэй оюун мэдэрэлыэ дэшилүүлдэлд ба культурна ургалтадань туһална; тинхэдэ шажан хүнэй ухаан мэдэрэлыэ балартуулжа, тэрэнниэ байгаалини хүсэнүүдтэй урда дорой байдалда оруулна, тэрэнэй творческо эдэбхи үүсхэлыэ барина.

Элдэ бүгдэлыэ хараадаа абажа, парти болбол научно-атеистическэ гүнзгэ, саг үргэлжын пропаганда ябуулха шуһала гэжэ, тинхэ зуураа хүзэгтэнэй, мүн шажанда алба хэгшэдэй нанал сэдхэлыэ доромжолол болохогүй гэжэ тоолоно. Байгаалини ба обнественин байдалда хэгшэн шуһала үзэгдэлүүдыэ, юртэмын бүридэлд, газар дэлхэй дээрэ ажамиралалай ба хүнэй бии бололго гэжэ мэтын асуудалнуудыэ, астрономини, биологини, физиологини, физикын, химини ба байгаали болон обнественин хүжэлтэ тухай материалистическэ үзэл бодолнуудай үнэн зүбны баталан харуулдаг бусад наукануудай туйлалтануудыэ ойлгосотойгоор тайлбарлаха ябадалыэ научно-атеистическэ пропагандын үндэнэ һуурын болгохо хэрэгтэй гэжэ ЦК һануулна.

Научно-атеистическэ пропаганда хэхэн тула лекторнуудыэ, элдхэлшэдыэ, шажанда эсэргүү тэмсэгтэ статянууд болон брошюрануудай авторнуудыэ шэлэн ололдого тон ехэ анхарал оролдолотойгоор хандаха хэрэгтэй гэжэ КПСС-эй ЦК онсолон тэмдэглэнэ. Энэ хүдэлмэридэ научна талаараа тон һайн мэргэжэлтэй кадрнууд: хургуулинуудай багшанар, техникумууд болон вузуудай багшанар, врачууд, хүдөө ажакын мэргэжэлтэ, научно-шэнжэлэлгын элдэб эмхи зургаануудай хүдэлмэригшэд, литература ба искусствын ажал-ябуулгад болон материалистическэ үзэл бодол баримталан, наукада харша шажанай удаха шэнжыэ тон ойлгосотойгоор тайлбарлаха шадаха бусад хүнүүд хабаадуулагдаха ёһотой.

Хүдэлмэришэдэй дунда ябуулагдадаг манай культурно-гэгээрэлэй бүхи хүдэлмэриэ саашадань дэбжүүлбэл, Культурын ордоноуд, клубууд, библиотекэнүүд, уншалгын байшангууд, лекторнууд, культурын болон амаралтын паркнууд ба культурно-гэгээрэлэй бусад эмхи зургаануудай ажал-ябуулгыэ нилээд хайжаруулбал шажанай үлгэлдэлүүдыэ усдахаха ябадалда зориулагданан хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ һайн үрэ дүнгүүд туйлагдажа болохо байна гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно. Тинхэдэ партина, гүрэнэй ба нийтын организационуудай зорилго юуб гэхэдэ, хүн зоной дунда ябуулагдадаг культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриэ үндэһөөрнэ хайжаруулжа, ажалшадтай культурна хэмжээ саашадань дэшилүүлхэ ябадал болоно.

Улан-Удын сэмын фабрикин коллектив Агуухэ Октябрьска социалистическэ революцини 37 жалай ой тухай нүхэр Сабуровай алидхал ехэ эдэбхитэйгээр шудална. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитатор Г. Ф. Овчинников нүхэр Сабуровай алидхал ехэ эдэбхитэйгээр шудална.

ПАРТИНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна гэгээрэлэй сетиие зүбөөр эмхидхэнэй ашаар

Мүнөө жэлдэ манай партина эхин организаци коммунистуудай политическэ хуралсалыэ зүбөөр, тэдэнэй юрэнхы эрдэм мэргэжэлыэ хараадаа абажа, һайн дуранай принцип баримталан эмхидхэнэй байна. Урда жэлүүдтэ манай эндхэй коммунистууд дуратай, дурашбегүй хадаа кружогто гу, али политургуулида ябадаг байгаа. Тинхэдэ эхин хургуулитай хүнүүд дунда гу, али дээдэ хургуулитай хүнүүдтэй хамта хуралсадаг байһан юм. Энэ хуралсалыэ жэлдэ манай партина эхин организаци партина хуралсалыэ сетиие эмхидхэлдэг гаргагдадаг эдэ дутагдалнуудыэ усдажа шадла.

Эрдэм хургаалай талаар алинууд кружогто ябажа хуралсаха дуратай хүнүүдыэ нэгэ газар хургада ехэ зохино таатай байна. Би мүнөө нэгдэлхэй жэлдэ хуралсалыэ политургуулине хүтэлбэрлэнэ. Энэ политургуулида 8 коммунист хуралсана. Эдэнэр булдаа 6—7 класуудыэ дүүргэнэ хүнүүд. Али хургуулитай хадань тэдэнэртэ алдихан эрилтэ хэгшэнэ. Тинхэдэ эдэнэй хуралсалыэ хинан шалгахадашье бэлэн.

Хуралсалыэ программы ёһоор «Хаанта Росси хүдэлмэришэд ба тарашад яажа ажануугааб, өөрынгөө сүлөөрэлгын түлөө хайшан гэжэ тэмсэб» гэдэн түрүүшын темье 6 час соо, тодорхойлол, гурбан заняты дээрэ үзэжэ дүүргэдэ, бүхи темынгэе материалнуудыэ хурагшадтай хэр зэргэ ойлгоһонни шалгахын тула үшөө нэгэ, дүрбэлхэй заняты үнэгэрхэн байнаби. Шалгалта юу харуулааб гэхэдэ, али хургуулитай хүнүүд али һайнаар хуралсана. Жэ-

шээлхэдэ, үүлэртэ фермын хаалишад нүхэл Валентина Гомбоева, Ошор Банганова гэгшэд эндэ хуралсана. Эдэнэрэй юрэнхы хургалсалыэ алинууд. Эдэ хоёр коммунисткандууд минни хэлэһэн юумыэ ехэ һонирхон шагнадаг, гэртэ бусаад, үнэгэрхэн занятыда үзэһэн материаллаа өһөөдөө дабтадаг юм. Эдэнэр энэ темын зарим асуудалаар гүнзгэ ухдхатай харюунуудыэ үгэлэн байна.

— Урдаһы бидэнэй зарим нэгэмнай багшанарай нэгэ кружогто ябалсадаг байгаа һэмди. Үзэһэн материаллаа дабталга дээрэ багшанар манда орходо һайн, гүнзгэ ухдхатай харюунуудыэ үгэдэг байгаа. Тинхэдэ билэ нимэ харюунуудыэ үгэдэгшбегүй, үгэхэ гэжэ балай оролдодогшбегүй байгаабди. Пропагандист машинэ мууса хуралсадаг хүнүүд гэжэ тоолодог һэн. Тинхэдэ урмаа хухараад биратай юумэ үгэдэггүй байгаабди. Мүнөө тимэ бэшэ. Бидэнэр али эрдэмтэй һэн хойноо бэе бэһэнэ дутуугүй һайнаар үзэхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдоноби,— гэжэ эдэ һаалышад хэлсэнэ.

Бидэ «Агуухэ» Октябрьска социалистическэ революцини гэгшэн хоёрдохы темье 8 час соо үзэжэ дүүргэхэбди. Мүнөө энэ темээр хоёр заняты үнэгэрлөөг байнаби. Тус темы шудалхандаа нотагай ажабайдалһаа жэшээнүүдыэ олоор хэрхэлгэбди. Бурдай революционер Цыремшил Цыремпиловтэй Ранжуров, партизан Павел Балтахинов тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөжэ үгөө һэмди. Политургуулида ябагшад бурядай ардай эрлэхэг зоригтой эдэ хүбүүд тухайда дуулаһан, мэдэһэнэ өһөөдөө нэмэжэ хөөрөө һэн.

Тинхэдэ революцини урда тээ 30 гастай нотагай бурядуудай ажил байдалтай байһан тухай нүхэд Д. Шиндакова, Даржа Санжама гэгшэд хэлэжэ үгөө һэн.

Политургуулида хуралсагшадэ пиятнуудай эхилхэһээ урда тээ жоосоо хүрэхэ дэбтэригүүдыэ худалдаа абаа. Тинхэдэ политургуулида үнэхэ ноумуд булгандань бии. Эндэ хуралсагшад пропагандистын хэлэлдэниэ тобишоор бэшэжэ абадаг.

Партина эхин организаци коммунистуудай политическэ хуралсалыэ һайнаар хинан шалгана. Жэ нээлхэдэ, парторганизацини бюрогой гэгшүүд хирэ хирэ болодо занятинуудта байсадаг. Минни үнэгэрлэһэн хоёр занятыда парторганизацини секретарь нүхэр Б. Ш. Цыревай байсажа, дутуу дундануудыэ хэлэжэ үгөө һэн. Мууса хуралсалыэ занятинуудтаа ердэггүй коммунистуудта шаңга эрилтэ хэгшэнэ. Энэһэй ашаар эндхэй коммунистууд тэрэ тоодо минни хүтэлбэрлид хургуулида хуралсадаг коммунистууд, занятинуудһаа гэгшэдэртэ Хүн зоной суглараагүй дээрһэнэ заняты нэгтгэшыэ таһалдаагүй. Хэрэ нүдүдөө жэлдэ зарим ушарта заняты үсөөнөөр сугларжа, занятын хэнгүй, тарашадаг байгаа һэмди.

Политическэ хуралсалыэ сетиие эмхидхэлдэг бии байгаа эдэ дутагдалнуудыэ мүнөө жэлдэ үндэһөөр усдажа, энэ жэлэйнгэ хуралсалыэ һайнаар үнэгэрхэ арга бологотой болообди.

Д. Шагдырова, Сэлэнгэ аймагай Сталин нэрэмжэтэ колхоз парторганизацини пропагандист

Саарһан дээрэ үлэшэдэг тогтоолнууд

Заводой хүдэлмэриэ һайжаруулха талаар ямар хүдэлмэри хэгшэн хэйбтэ— гэжэ Улан-Удын механизирорваннэ шэлэй заводой партина организацини секретарь нүхэр П. К. Оленчичтэ асуухада, үншынэ байнгүй, үнэгэрхэдэн заседанини гу, али суглаанай тогтоолнуудыэ гаргажа харуулааг. Тэндэнэ «заводой муугаар хүдэлмэриллэг тухай», «ажал дээрэ коммунистын түрүү үүргэ», «партина хуралсал тухай» гэжэ мэтын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэн байдаг. Тэдэ эдэ асуудалнууд хэрэг дээрэ ямараар бөлүүлдэг гэжэ хаража үзэхэдэ, тон бирегүй. Юуб гэхэдэ, нэгдэхээр, тус завод хараһаа һарада үйлдэбэрингөө тусыб дүүргэнгүй, тэгшэдэ ябаһаар жэл шаху боложо байна.

Хоёрдохор, заводой парторганизаци зарим коммунистууд ажалай журам сахнагай. Жэшээлхэдэ, коммунистууд А. Подойницын, Петров гэгшэд ажалда хойроогоор хандан, ажалһаа хожомлодог ба заримдаа ама халангн ердэг. Заводой партина организаци элэһэн тушаа хэдэ дахин суглаанай хэлсэбшынэ һаа, хубилалта болоногүй. Суглаан дээрэ абаһан тогтоолнуудта бэслүүлхэ талаар партбюро ямаршье хэмжээ абадаггүй һанаа амархан һуудлаа. «Коммунист бүхэн түрүү зэргэдэ ябаха ёһотой» гэгшэн асуудал хэдэ дахин партина суглаан, бюрогой заседани дээрэ зүбшэгдэжэ хэлсэгдээ, шиндхэбэри абагшынэ, тэрэнни дүүргэхэ тушаа юушыэ хэгшэдэгүй байһаар.

Сехын партгруппоргнуудай хүдэлмэриэ партина бюро хинан шалгажа хүтэлбэрлэхэ ёһотой аад, тэрэртэ ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүй байна. Сех бүхэнэй партгруппуудта хүдэлмэриин тусэб тэгшэ, хүдэлмэришэдэй дунда агацнон-нигтын хүдэлмэриэ яажа хидхэхэ болон үйлдэбэринн тусэб дүүргэхэ хэрэгтэ коммунистуудыэ элсүүлхэ гэжэ мэтын асуудалнуудыэ ёһотой туһаламжа үзүүлхын оройно минни тусэб зохибо, баталуушэ һанаагаа амаршадга байна.

Гадна олохон чехүүдэй партгруппууд хуралһаа тусэбны табиггүй. Элдэ бүгдэ партина организацини секретарьта мэдэжэ.

Оролдосотой агитатор

Прибайкальска аймагай Коменско тохсоной хүүгэдэй гэрэй хүдэлмэриллэгшэ нүхэр П. Скажутин Сталин нэрэмжэтэ колхоздо агитаторраар үншнэй хүдэлмэрилдэг. Энэ хүндэтэ уялгага нэрэтай түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ ехэ оролдого гаргадаг юм. Һүнэй-товарна фермэ дээрэ агитаторраар хүдэлмэрилхэ зуураа, нүхэр Скажутин фермын хүдэлмэришэдтэ Парти, Правительствын тогтоолыэ бэслүүлхэ, малажалыэ саашадань хүжөөжэ хэрэгтэ бага бэшэ туһаламжа үзүүлдэ.

Агитатор Скажутинэй бүхи ажалын юонһэнэ дулдыдана гэхэдэ, нэгдэхээр, тэрэ фермэ дээрэхн байдалыэ ходоодо мэдэжэ байдаг, һаалишадтай хөөрэлдөө хэхэдэ хүн бүхэнэй ойлгохоор, тодо һонороор тайлбарлан хэлэжэ үгэдэг байна. Илангала гэгшэдэ ябаһан һаалишадтай тусхай хөөрэлдөө хэжэ, дутуу дундануудта усдахадаһан тэ-

дэндэ туһаламжа үзүүлдэг. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска, февральска-мартовска болон июньскэ Пленумүүдтэ тогтоолнуудтай һаалишадны танилсуулха зуураа, тэдэнэй өһөдэдынь хэжэ байһан ажал дээрһэнэ жэшээнүүдыэ абажа ойлгуулдаг байха юм. Тус колхоз октябрийн нэгэнэй мэдээгээр мал үсэхбэрлгын гүрэнэй тусэбны дүүргэнхэй. Мүн малажалай продуктуудыэ гүрэнэй тушааха тусэбны мүнөө дүүргэдэ. Малай байранууд заһагдажа үбэлдэ бэлэн болонхой.

Таряа хурялгын үедэ 2-дохн бригада ехээр гэгшэдэн байгаа. Колхозой партина организаци тус бригадада нинтэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха зорилгоор коммунист Скажутиниэ эльгэһэн юм. Павел Евстафьевич энэ шуһала участогтаа өөрынгөө харюусалгыэ бүри дэшилүүлжэ хүдэлдэ. Уданшбегүй

түс бригадын хүдэлмэри шилээдэжараа. Пятница бүхэндэ бригадэгшүүдэй хэһэн ажалай дүн гаргадажа, хэһэй ямараар хүдэлмэришэд тухай хэлсэдэг болоо. Ажалай дүргаргахандаа түрүүшүүлэй дүй түршэлтэй колхозингуудыэ танилсуудаг байна. Нүхэр Скажутин хөөрөгөө гансал колхозой ажагыгаар заарладаг бэшэ, харин уласхоордын байдал, хүдөө ажакын Бресоюзна выставкэ тухай, оройной культурануудай ургасыэ дэшилүүшэ, шаблангүй плугаар газар элдэрилхэ гэхэ мэтын бусад олон асуудалнуудар хөөрэлдөөнүүдыэ гэгшэдэг байна.

Ингэжэ коммунист Павел Евстафьевич Скажутин Кома тохсоной ажалшадтай дунда хүдэлмэри болон агитатор юм. Г. Илнин

Нү, нооно ехээр абахын түлөө тэмсэхэ

Няхан Ново-Селенгинскдэ хүдөө аж ахуйн аймагай выставкэ болобо. Колхозно үйлдбэрин түүрүүд сугларжа, артельнэ ажамые тэмсэхэ, үндэр ургаса хуряаха, нийлэдү малай ашаг шэмые дээшлүүлхэ талаар баян дүй дүршэ-эндэлдэн абалсаа, туйлаһан салтануудаа харуулаа.

Хүдөө ажыхын Сэлэнгын аймагай выставкэнэ

Литр хү наһан байбал, мүнөө жэлдэ гурба мянга шахуу литр наагаа. Нааһишад нүхэд Будаева, Бадмаева, Нимаева ба бусад хү наалгаар эхэ амжалтанууды туйлаһанайнгаа түлөө аймагай выставкэдэ хабаадаба.

Малай тоо толгойе олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмые дээшлүүлхэ эгээл шуухала условинуудай нэгэ-ниннь тэжээлэй бата бэхи база байгуула болоно. Аймагай түүрүү луговууд нүхэд Ефимов (Молотовой нэрэмжэтэ колхоз), Батышев (XVIII партсездын нэрэмжэтэ колхоз), Дондоков, Санжиев (Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз), Банзаракцаев, Дамбиев, Санжанов (Тельманей нэрэмжэтэ колхоз) гэшэд мүнөө жэлдэ сабшалан найжаруулха талаар горьтойхон хүдэлмэри ябуулан байна. Жэшээлхэдэ, Петр Нифодович Ефимов Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо луговолоор үнхэнэй хүдэлмэрилнэ. Энэ нүхэр жэл бүри эхэ амжалта туйладаг. Мүнөө жэлдэ нүхэр Ефимов 168 гектар газарһаа га бүрин 27 центнер үбнэ абаа. Туршалгын устайгай га бүрин 100 центнер үбнэ ургуулан байна юм. Тийхэдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговод Гарма Санжиев 100 гектар газарһаа га бүрин 35 центнер үбнэ ургуулан байна.

Выставкын навильонууд соо механизаторуудай хэһэн ажал харуулагдаа. Сэлэнгын МТС-эй коллектив тракторна хүдэлмэрин жэлэй түсэбэ 108,9 процент дүүргэ. Виктор Брянский, Самбу Раднажаповай, Дамби Будаевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригаданууд энэ жэлдэ бараг найнаар хүдэлмэрилжэ гараа. Энэ бригаданууд тракторна хүдэлмэрин жэлэй түсэбүүдэ 150—100 процент дүүргэһэн байна.

Мүн тэрэшлэн Сүхын МТС-эй механизаторууд найнаар хүдэлмэрилнэ. Шэнэ ба боро газар ашаглаха түсэбөө МТС холо үлүүлэн дүүргэ. Селендунин МТС (директорын нүхэр Заперинев) 1000 гектар шэнэ газар хахалха түсэбтэй аад, 2230 гектар хахалһан байна юм. Мүнөө жэлдэ тус МТС-эй харьяата колхозууд нёдондойхидо орхолоо ороһото колхуранууды 8700 гектар үлүү эхээр тариһан юм. Тэжээлэй культуранууд мүн лэ эхээр таригдадаг болоо.

Гэбшэе, Сэлэнгын аймагай колхозууд малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмые дээшлүүлхэ эхээн арга боломжонуудаа дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй. Малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр үнэргэгдөө нэһн. Малда бардам хүрэхэ тэжээлэй түсэбэ колхоздо бэлдхэгдээгүй байһан юм. Тийхэдэ эндэхэ колхозуудта, иланганя Калининой, Хрушевой, Лениней нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта малажал дээрэ хүдэлмэрилхэ калриууды зүбөөр шэлэн олохо, тэдэниг гүүртэ болон отарануудта хубаарилан табиха асуудал муугаар шиндхэгдэн байгаа. Дүршэл багатай, ажал хэрэгээ мууса мэдэхэ хүнүүдэ нингын мал даалгагдан байна. Сталиной,

Лениней, Хрушевой нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудай мал набтархан, уйтахан аад, садагай хотонууд соо үбэлжэжэ гараа. Эдэ колхозуудай отаранууд ба гүүртэнүүдэ мүнөөшье типовой дулаан байранууд баригдаагүй.

Малай үбэлжэлгэе нёдондо иимэ муугаар үнэргэгдэн дээрэһэ зарим колхозууд олон хонь хурьгадаа, мүн эбэртэ боло малнуудаа үхүүлэн байха юм. Үнэргэгшэ жэлдэ малай орооной кампани хэлшэгүй муугаар эмхидхэгдээ. Тиймэһэ хэдэн зуун эхэ мал хубайрһан байна. XVIII партсездын нэрэмжэтэ колхоз 1051 эхэ хонидтой. Тээд, тэдэнэй 600-ниннь хубайраа. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо 650 хонин хубайрһан байха юм.

Үнэргэгшэ жэлэй үбэлжэлгын үдэ олон малаа үхүүлнэй, хубайрууланай эсэстэ аймагай колхозууд малажал хүжөөхэ гүрэнэй түсэбэе мүнөө жэл дүүргэбэгүй. Үнэргэгшэ жэлэй үбэлжэлгын эдэ бэрхшээлтэ байдалы дахтан дабтахагын тула мүнөө жэлэй үбэлжэлгэдэ найнаар бэлдэхэхэ ёһотой байгаа. Гэбшэе, аймагай колхозууд мүнөө малай үбэлжэлгэдэ муугаар бэлдэхэ. Нингын малы нэгэшье толгойгоор хороонгүй, тобир тарганаар үбэлжүүлхын тула нэн түүрүн тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэй. Харин эндэхэ колхозууд үбнэ ба бусад тэжээлүүды бэлдэхэ түсэбөө холо дүүргэгүй байшоо. Жэшээлхэдэ, Лениней, Калининой, Кагановичын нэрэмжэтэ ба бусад колхозууд үбнэ бэлдэхэхэ түсэбөө минл 30 гаран процент дүүргэбэ.

Аймагай колхозууд адуу малдаа шэнэ байранууды мүнөө болотор баряагүй, хушануудынь заһабарилжа дүүргэгүй байна. Энэндэ жэшэе болгон, Сталиной нэрэмжэтэ колхозые харжа үзэе. Энэ колхозой гүүртэ ба отарануудаар ябахдаа типовой ёһоор баригданан нэгэшье байра үгы, хушануудынь байрануудын хүсэд заһабарилдаагүй байһаар. Малай иимэ муу байрануудтай байһан аад, тус колхоз арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, малдаа дулаан, типовой байранууды баринагүй.

Хүдөө ажамые, иланганя малажалы хүжөөхэ талаар бия байгаа дутагдалуудаа аймагай колхозууд ойрын сагта усалдаха ёһотой. Тиймын тула хүдөө ажамын аймагай энэ выставкэдэ хабаадагшад, колхозно үйлдбэрин новаторнуудай баян дүй дүршэлы үргэнээр дэлгэрүүлжэ, олоной шадабарт болгохо шуухала. Энэ асуудалы выставкын нүүлээр болоһон хүдөө ажамын түүрүүшлэй зүблөн дээрэ дэлгэрэнгүйгээр зүблэн хэлсээ. Тус зүблөөндэ хабаадагшад хүдөө ажамые, иланганя малажалы даам саашадань хүжөөхэ талаар аймагайнгаа бүхы арга боломжонууды дүүрэн хэрэглэжэ, эрхэ жэлдэ таряанай үндэр ургаса туйлаха, адуу малайгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмые дээшлүүлхэ гэгээн социалистическэ уялганууды баталан абанан, Зэдэн аймагы социалистическэ мурьсындэ уриһан байна.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Дамба ЖАЛСАРАЕВ

Ш. МИНСКДЭ

Самолёт соо нуухадаа...

Латвия танилсаһан хани нүхэднай ханаанда элээр ороно. Эдэн тушаа ханаадаа украинска советскэ поэт Павло Тычинэй «Нэгэ бүлын мэдэрэл» гэгээн уран үгэнүүды дабтаха дуран хүрэнэ. Ингэжэ поэт советскэ арадуудай агуухэ хани барисаае, элдэб яһанай советскэ хүнүүдэй хоорондохы мэдэрэлы иэрлээ юм. Үнэхөөрөө, үргэн эхэ Эхэ оронойгоо хаагууршы ябахдаа үнэншэ эсэхэ, ажалла бэрхэ хани нүхэдэй халуун гар алхаха, ахадүүдэй хүндэлэл, этигэл найдабари, һайн ханаата тухаламжа угтажа абадаг байна.

Самолёт соо эдэ бүгэды бодожо нуухадамнай, харин булимтарашалы нэгэтэ бэшэ үй бута сохиһон эрхэлэг партизануудай байрланан белорусска ой тайга доогуурнай но-гоорон үнгэрнэ.

Уданшэгүй нилээд томошье, сэхшэе город сахилзама сагаан байшангуудаа, набиша намаагаар бүрхөөн талмайнуудаа урдамнай дэлгэнэ. Энэ болбол Белорусска Советскэ Социалистическэ республикын столица Минск город мүн.

2. Сталиной нэрэмжэтэ проспекте

Энэ уужам һаруул проспектые Минский гол һуданан хэгэдэ зүб-Белоруссийн Коммунистическэ партия Центральна Комитет, Наукануудай академи, томо томо магастинууд, Культурын орлонууд эндэ бии.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай урда тээ энэ үйлсэ мүнөөнэйхидлөөд ади бэшэ, һураггүй нарин, гондирхой, хушанай тухэлтэй байһан юм гэжэ минскээрхын хөөрөгдэ. Советскэ үсдэ баригданан үндэр шэнэ байшангуудай хажууда хэдэн зуугалтай болоһон гэрхэнүүд дайралдадаг байгаа.

Итлеровскэ булимтарашал Минский эхээр һандарганан томо байшангуудынь минл лэ гурба-дүрбэнинь бүтэн заида үлэһэн байгаа. Тэндэнэй фашистска зургаанууд байрладаг байһан аад, Советскэ Армин ба белорусска партизануудай шүүм-гай эхэ долбологоо яахшы сүлөө-гүй зугадаһан юм. Сталиной нэрэмжэтэ проспектег гансахан бутархай хириншэ ба үнэншэ шорой үлэһэн байгаа.

Дайнай нүүлээр белорус арад Минскэ шэнээр баряа. Дайсадай гам хайраггүйгөөр эдлэһэнэй һүүлээр бүхы городы нэггээн бодхоохын тула айхатар эхэ барилга хэхэ хэрэгтэй байгаа.

Дайнай нүүлээрхи түүрүүшын табанжэлэй үшөө дүүргэгүй байтар Могилёвскэ харгы шадар тракторна, автомобильна, велосипедгэ гурбан томо заводууд бодхоогдон байна. Эдэнэр ганса Минский бэшэ, бүхы оронойнай омогорхол болоно.

Дайнай урда тээхнэй үлүү һайханаар баригданан Сталиной нэрэмжэтэ проспектын байшангууды хархалдаа, тоно богонихон саг соо өөрынгөө станицы манай Эхэ ороной эгээн гоё, хүжюон, залуу городуудай нэгэн болгожо шадаһан бе-

Тугалшан Мыдыгбал Старцева эрхим ажаалаара республика дотороо суутай болонхой. Тэрэ 1939 ондо нотагай үүлтэрэй 33 тугал тобир тарганаар тугаууланһангаа түлөө 1940 ондо хүдөө ажамын Бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо эрэ һан. Тилгээд 1952—1953 онуудта саяментальска үүлтэрэй 24 тугал 6 һаратай болоторын һайнаар тугаууланһан, амидын шагнуурые сүүдхэдэ 800 граммар нэмэһэнэй ашаар энэ жэлдэ мүн лэ хүдөө ажамын Бүхэсоюзна выставкэдэ ошожо эрэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай Хрушевой нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Мыдыгбал Старцева.

Хони үсхэбэрлгэһөө олзо доход эхээр абана

Нүүлэй жэлнүүдтэ Зэдэн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозойхид малажалай олзо эхэтэй һалбари болоһон хони үсхэбэрлгэдэ гол анхаралаа хандуулжа байна. Энэ һалбарыа хүжөөхэ талаар хэдэ хэдэн шуухала удхашанартай хэмжээ-ябууланууды бөлүүлһэнэй ашаар хонидой тоо толгой олоһонно. Жэшээлхэдэ, үнэргэн жэлдэ колхоз хамта 14760 хонидой байһан һаа, энэ жэлэй октябрин 1-дэ 16510 хонидой болоһон байба. Тийхэдэ, хонидоо нооно хайшалага бүрише эхээр дээшлээ. Нёдондо колхоз бүхы хонидоо хамта 17258 килограмм нооно хайшалаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ 21470 килограмм хайшалаа. Ингэжэ гүрэндэ нооно тусааха түсэб 113,2 процент дүүргэгдээ.

Мүнөө колхозой хони үсхэбэрлгэ малажалай эгээл олзо доход эхээр үгэдэг һалбари болоо. Энэ жэлдэ малажалһаа хамта 900-гад мянган түхэриг олзо доход абтажа, тэрэнэй 547180-иннь хони үсхэбэрлгэһөө ороо. Гүрэндэ нооно тусаалгаһаа ородог олзо доход нёдондойхидо орходоо 200 гаран мянгаар дээшлэб. Гансахан энэ бармта колхоздо хони үсхэбэрлгын амжалтатайгаар хүжөөгдэжэ байһаниие эли тодоор гэршэжэ үгэнэ.

Мүнөө колхоз эдлүүрингээ бүхы газарай 100 гектар бүхэндэ 117 килограмм нооно хайшаладаг болонхой.

Ц. Дондоков.

Редакцида ерэнэн БЭШЭГҮҮД

Үшөө дахин Бичура тухай

Бичурын аймагай зарим хүдөө нотагауд болон колхозуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрин муугаар ябуулагдажа байһан тухай ажаллагдай бэшгүүд манай газетэдэ нэгэтэ бэшэ толилогдон байна. БМАССР-эй Культурын министерство, аймагай зарим хүтэлбэрлхы организацинууд энэ хүдэлмэри найжаруулха талаар «лохихо хэмжээ»нүүдые абажа байһабди, мүнөө үсдэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри аймаг соо найжаржа байһа» гэгээн харюунууды манай редакцида хэды дахин үгэһэн байна. Гэбшэе, аймагай зарим нотагаудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрин дутуу дуцданууд үшөө усалдагдаагүй байһаар.

Жэшээлхэдэ, Ара-Хэрэтын сомонной Жлановой нэрэмжэтэ колхозой бригадануудта кино саг соогоо харуулагдаһангүй. Мүн энэ колхозой центрэй клуб үнэргэн хабар задалагдажа, шэнээр табигданан аад, хунды торхон хонь ямаадай хонидгын байра боложо байһа. Тус клубы барилгыг тэргэдэхын тула колхозой хүтэлбэрлэгшэдтэ хандахада «энэ асуудалы зүбшэхэ сүлөөгүй-бди» гэжэ харюусадаг юм гэжэ манай газетин редакцида нүхэр М. Аюров, С. Раднатаров гэгшэд мэдэс-сэнэ.

Мүн Хаян гэжэ нотагаһаа нүхэр Цыренжапов нигэжэ бэшэнэ: «Ки-

ровэй нэрэмжэтэ томолдоһон колхозой гурбадахы бригадын ажаллад, залуунууд, сүлөөтэй сагаа культури-наар үнэргэгэхэ аргагүйдэнэ. Юуб гэхэдэ, энэ бригадалта нэгэшье кинокартина харуулагдаһангүй. Клуб соонь ороходо задалгай зайдан, гансахан элдэрхэй хүлтэй һандалһууд ондоо амаршы түхээлгэ байһагүй. Клубын пезиһэн, сонхонуудайн шэл элдэрхэнхэй, үүднннн урөөн шарингтаа торожо, доошоо һанжашанхай» гэжэ бэшэнэ.

Буйска сельсоветэй «Заря коммунизма» колхозой клуб соо үлэ-шэндөө гансахан гармонийн наада-халаа ондоо культурно-ингын хүдэлмэри гэжэ огто ябуулагдаһангүй. Клубын үшлалгын зал хүдэлмэрилнэгүй. Тиймэһэ эндэ ерэнэй залуушууд гансахан танца наадаһалаа ондоо элдэб шэнэ һонин газетэ, журналуудые ушшаха, шатар, даамлаар наадаха аргагүйдэнэ. Клубые дагша хушэр Буршев клубтаа байдаггүй, хая яа харагдадаг юм гэжэ нүхэр С. Ордыйншэй бэшэнэ.

Мүн «Коммунизм» колхозой гурбадахы бригадалы байдаг Дабаата гэжэ нотага кинокартина хая яа харуулагдаһа гэжэ нүхэр В. Ширинпов бэшэнэ.

Эдэ бэшгүүдэй баримтанууд Бичурын аймагай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрин муугаар ябуулагдажа байһаниие дахин гэршэлнэ.

Ойлгууламжын хүдэлмэрин тооногуй

Ажалладые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ культурно-гэгээрэлэй ба ойлгууламжын хүдэлмэрин тон эхэ үүртэ дүүргэдэнь буталта мэдээжэ. Тийн энэ шуухала хэрэгтэ Торин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой правлен, партиан болон комсомольскэ организацинууд (түүрүүлгэншэ нүхэр Ванданов, партиан организацин секретарь нүхэр Багусе) амаршы анхарал табинагуй. Партия, правительствын шуухала шиндхэбэр-ринүүдтэй, орон дотороо боложо

байһан ба уласхоорондын событи-нуудтай ажалладые танилсуулха та-лаар агитационно хүдэлмэри муугаар ябуулагдаһа. Газетэ, журналнууд ажалладыа хүргэдэгнэгүй. Мүнөө энэ колхозой клубын байрын гэр болгодоһонхэй. Колхознигуудта энэ жэлдэ оройлоо нэгэ дахин лекци уншагдаһан байна.

Энэ колхозой хүтэлбэрлэгшэд хэды болотор культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрин удашанарые тоонгүй байха юм?

В. Бадмасев.

„БҮРЯТ-МОНГОЛ УНЭНДЭ“ БЭШЭЭНЭЙ ХҮҮЛЭЭР

„Тонго соогуур умбагшад“

Иимэ гаршагтайгаар манай газетин октябрин 6-най номерто сагирын буланд толилогдон фельетон соо Хорин аймагай Ойбонтын тононой заводой хангалтагүй муу хүдэлмэри тухай хэлбэрилнэг юм. Фельетон соо заагдаһан баримтанууд шалгалтаар булта тодорлоо.

Манай редакцида Бурят-Монголой трестын Росглавмаслопромые эрхи-

лэгшэ нүхэр Дамбуевай мэдээсэлэй ёһоор тус заводтой мастер Екимовскайда ажаллаа олон алдуу дутуу гарганаһаны түлөө выговор соносхогдобо, ажалай журамые ба хүнэй тоһонгые доошоуулдаг байһан дээрлэгшэ лаборант Уваровае ажаллаһан сүлөөлбэ.

Мүнөө тус заводто ариг сөбэры сахна талаар хэмжээ абтаба.

„Хаалтатый байдаг сельсовет, харюусаалгагүй хүтэлбэрлэгшэд“

Манай газетин октябрин 23-най номерто Мухаршэбэрэй аймагай Октябрьска сельсоветэй хангалтагүй хүдэлмэри тухай иимэ гаршагтайгаар тус статья толилогдон байгаа. Статья соо заагдаһан дутагдалнууд шалгалтаар тодорлоо гэжэ манай редакцида Мухаршэбэрэй аймсоветэй гүйсэдкомой түүрүүлгшэ нүхэр Большаков мэдээсэбэ. Энэ жэлэй сеп-

тябрь, октябрь һарануудта аймсоветэй гүйсэдкомой гешүүдэй хабаадалгатайгаар сельскэ Советэй хоёр сессин үнэргэгдэжэ, Октябрьска сельсоветэй хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһаниинь элэрүүлэгдээд, тэрэнэй түүрүүлгшэ нүхэр Потылицинаһаа хүдэлмэри найжаруулхынь эригдэбэ.

лорус арада баяр хүргэн дохио дуран хүрэнэ.

Проспекты шэмэглэнэ таримал модонуудай дундуур ябатарара тэг дундаа бурьялан эсэрһэн фонтантай сквертэ хүрэнэбди. Тэндэ дүрэн үхибүүд. Олонхын фонтан тойроод, шаг шууха табилдан гүйдэбэ, зариманиннь угаа томоотой янзаар хүшөөнэрлэгнөө үбэр дээрэ һуунад, тийхэдэ нүгөөдүүлншэ яган тэргэнүүд соогоо һанаа амархан зали абана. Саанань бүхэли кватал эзэлһэн архитектура талаараа һонирхолтой байһан. Энэ хадаа автотаволой хүдэлмэриншэдей байранууд юм. Тэндэнэ нарай үхибүү тэбэрсэд гаража яһан эхэнэрэй зугаалхаданай, Минскэд нэгэтэ бэшэ манай дуулаһан: «Городыемнай ямар гэжэ һананат?»—гэгээн асуудал дабтаба. һанаһанаа харюуса-һанданан хэхэ баярлажа, автотаволой хүдэлмэриншэ—тэрэ экэнэр тара-ха дээрэ нигэжэ бидэндэ хэлэбэ: «Турал городоо ганса өөрынгөө гараар бодхоогоо бэшэбди, танайшы хүсэн эндэ ороһон байха».

Минскээрхын городтоо угаа дура-тай зон. Үйлсэ, талмай болон парк-нуудаа арюон сээрээр байлгахын тулада хэхэ багагүй оролдодог, тиймэ хадань ротуаринууд дээрэ хэрэгтэ хэрэггүй саарһан гу, али тамхи-най узуур отгошы харагдадаггүй. Городой тэгнэнхэй Илаттын тайл-майгаар ябахдаа, гэрэй палааха шэнги гэжэ һанамаар ходоодо сээр байха юм.

«Энэ талмай эгээн нангин газар-най»,—гэжэ мантай яһан уранзо-хёлошо, Сталинска шангай лауреат Иван Шамякин хөөрхэ зуураа, бе-лорус арадай эрхим нүхэр—Иосиф Виссарионович Сталинда табигданан памятник тээшэ хүндэтгэгөөр заана. Коммунистическэ партиин, Совет-

скэ правительствын ашаар болон ахадүү городуудай тухаламжаар хүжэн һалбарһан Минскые Советскэ Союзтай Генералиссимус баран-да танил урин харасаараа шэртэн байна. Хүл дорын сүлөөтэ белорус газары шэмэг—унгын һайхан эсэ-сэгүүд. Энэ агуухэ хүн арад зоний жаргатай түлөө хэды хүсэ шадалаа, мэргэжэл ухаагаа үгөө!

«Мүн Илаттын талмай дээрэ, тэрэ памятниктай саадахы байшанда рес-публиканый компартийн ЦК ажалладаг; хажуудань байһана гэр белорусска литературнуудай штаб болохо уранзохёлошодой Союз-тай правлен гэгшэ, тэндэ танни уриналда»,—гэжэ нүхэр Шамякин үргэлжэлэб.

Минский үйлсэнуудээр ябахдаа, эндэ тэндэ үндэжэ байһан шэнэ барилганууд тон олон. Белорус ара-дай поэт Якуб Коласай мүнүүд гансата һанагдааһанна:

Эмхитэй баригданан, городин, Заримдаа, Элдэб дутагдалуудай байһаны, Үдэр, жул бүхэндэ оронтоо хамтадаа, Үргэдэнэ барилгын далайсани. («Минск»).

3. Белорус арадай омогорхол

Биднэй Минск эрһэн үдэр Белоруссийн уранзохёлошодой гурбадахы сьезд ажаллаа дүүргэһэн байгаа. Үдэршээн Якуб Коласай гэгшэе болохо, ондоо республикануудһаа сьездэд эрһэн айһалд уранзохёлошодой уулзалгада хабаадалсаха гэгээн урлалда хүртэбэбди. Гэрэй эзэн, урдаһа халхарһан толгойтой, буу-рал хахалтай хүниие эбэтэ хара-маар курса нодэтэй үндэр наһатай үбгэн, өөрөө бидэниие утажа, суг-ларжа байһан айһалдаһа танил-

суулба. Үбсүүднень СССР-эй Вер-ховно Советэй депутатай, мүн Ста-линска шангай лауреатай тэмдгүүд энэ хүнэй арадайнаа аша туйлаа туйлаһан агуу габьяае гэршэлэн толорно.

Хүнүүд сугларна. Тэдэнэй дунда ноураарын танихгүйшые һаа, зо-хёлошуударын мэдэхэ элдэб яһа-най литераторнууд; ородууд Ко-птевинтн Симонен, Михаил Исаков-ский, Сергей Михалков, украинскэ Олесь Гончар, бурят арада һайн мэдээжэ «Бүлын нэрэ хүндэ» гэжэ нысын автор туркмен Мухтаров, ма-най Латвида, танилсаһан нүхэр поэт Юлий Ванга ба бусад эндэ сугла-ранхай.

Һаяхан үнэргэн сьезд дээрэ турал литературингаа байдал, са-надаа хүжэхэ зам тухай тодор-хой хөөрөлдэһэн белорус уранзо-хёлошодой һонирхон танилсаһа-бди. Зүрхэ хүдэлгэмэ уран курса нү-длүүдые бэшэһэн Петрусэ Бронка, «Бригадын тул» ба «Шэнэ һаб» гэжэ поэмнүүдээр суурһан Арка-дий Кулешов, Бурят-Монголой дра-мий театрын сьезд дээрэ амжалта-тайгаар табигдажа байһан «Хүди-сэжэ хайралт» гэжэ комедийн автор, залуу драматург Андрей Ма-каёнок ба бусад олон нүхэдэй га-рынь адханабди.

Белоруссийн уранзохёлошод—со-ветскэ олонациональна литерату-рын түүрү отрядуудай нэгэншншэ мүн. Таби гаран жэлэй саада тээ, 1905 оной революцийн дүлэн соо, Якуб Колас Янка Купала хоёр ажалһан арадай хуби зэвч, һанал бодолы элэрүүлэн дууһан залуу революцион белорусскэ лите-ратурын һуури табиа һэн. Гэгэ хоёр литература белорус хэлые бай- (Түгэсхэлые 4-дэхэ нумрун)

Түгэсхэл. Эхининь манай газетин 4-на, 5-най номеруудта.

